

POSTANOWIENIE

31 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Krajewski

na posiedzeniu niejawnym 31 lipca 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa A. B. i M. B.
przeciwko syndykowi masy upadłości Bank spółki akcyjnej w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej
z 27 września 2022 r., II Ca 543/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2 zasądza od syndyka masy upadłości Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz A. B. i M. B. po 1350 zł zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 27 września 2022 r. Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej oddalił apelację pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Żywcu z 9 marca 2022 r.

Pozwany wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego, zaskarżając go w całości. Wskazał, że w sprawie występują niezwykle liczne istotne zagadnienia prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz istnieje potrzeba wykładni wielu

przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.).

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powodowie wnieśli o oddalenie skargi kasacyjnej oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, którego celem jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa, usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych. Ograniczenie przesłanek do czterech ma zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane te funkcje, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. może być wyłącznie problem o charakterze prawnym, a nie faktycznym lub wynikającym ze stwierdzonych przez skarżącego uchybień sądu. Jego rozstrzygnięcie powinno stwarzać realne i poważne trudności, mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, na tle której zostało sformułowane, a także innych potencjalnych lub rzeczywiście toczących się spraw. Skarżący powinien w tym przypadku przedstawić pogłębioną argumentację. Zagadnienie prawne nie może odnosić się do subiektywnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (zob. np. postanowienia SN: z 16 maja 2018 r., II CSK 15/18; z 24 kwietnia 2018 r., IV CSK 552/17; z 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17, i z 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17). Powinno ono zostać sformułowane na tle

dokonanych przez sąd ustaleń faktycznych, a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny, tak aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się wyłącznie do samej subsumpcji stanu faktycznego i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN z 31 października 2023 r., I CSK 4205/22, i z 16 listopada 2023 r., I CSK 3355/23).

Skarżący przedstawił bardzo liczne zagadnienia prawne, mimo to żadnego z nich nie można uznać za istotne. Każde znalazło już bowiem rozstrzygnięcie w bogatym orzecznictwie Sądu Najwyższego dotyczącym tzw. kredytów frankowych. Sąd Najwyższy nie dostrzega przy tym potrzeby odnoszenia się do każdego z nich, ustosunkuje się zaś do kwestii, które należy uznać za kluczowe z perspektywy niniejszej sprawy.

Po pierwsze, w orzecznictwie Sądu Najwyższego ustalony jest pogląd, zgodnie z którym postanowienia uprawniające bank do jednostronnego określania kursu waluty wiążącego drugą stronę umowy kredytu, są nietransparentne, ponieważ pozostawiają pole do arbitralnego działania banku, a równocześnie obarczają kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem. W konsekwencji, jeżeli zostały one zamieszczone w umowie zawartej z konsumentem, mają charakter niedozwolonych postanowień umownych i nie wiążą konsumenta (zob. m.in. wyroki: z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016, nr 11, poz. 134; z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 13 grudnia 2018 r., V CSK 559/17; z 27 lutego 2019 r., II CSK 19/18; z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 29 października 2019 r., IV CSK 309/18, OSNC 2020, nr 7-8, poz. 64; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr B, poz. 20; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22; z 30 czerwca 2022 r., II CSKP 656/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 52; z 28 września 2022 r., II CSKP 412/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 54; z 31 stycznia 2023 r., II CSKP 334/22; z 8 lutego 2023 r., II CSKP 978/22, i z 17 marca 2023 r., II CSKP 924/22).

Po drugie, zgodnie z punktem pierwszym uchwały pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, w razie uznania,

że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów. Zgodnie z art. 87 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym uchwała ta ma moc zasady prawnej i wiąże Sąd Najwyższy w niniejszej sprawie.

Po trzecie, w punkcie drugim przywoływanej wyżej uchwały z 25 kwietnia 2024 r. Sąd Najwyższy przyjął, że w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

Po czwarte, w niniejszej sprawie nie występuje potrzeba rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, czy umowa kredytu jest umową wzajemną. Zagadnienie to mogłoby mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia jedynie w odniesieniu do ewentualnie przysługującego pozwanemu prawa zatrzymania. W związku z tym należy wskazać, że w uchwale składu siedmiu sędziów z 19 czerwca 2024 r., III CZP 31/23, Sąd Najwyższy orzekł, iż prawo zatrzymania nie przysługuje stronie, która może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony. W postanowieniu z 8 maja 2024 r., C-424/22, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej uznał natomiast, że art. 6 ust. 1 oraz art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 stoją na przeszkodzie powołaniu się przez instytucję bankową na prawo zatrzymania w sporze z konsumentem żądającym stwierdzenia nieważności umowy kredytu hipotecznego.

W niniejszej sprawie Sąd Najwyższy nie dostrzega potrzeby dokonania wykładni wskazywanych przez skarżącego przepisów. Do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga się bowiem wykazania, że treść i znaczenie przepisu nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 listopada 2023 r., I CSK 4931/22). Zaś podnoszone przez skarżącego kwestie zostały już w orzecznictwie Sądu Najwyższego omówione w sposób wyczerpujący.

Z tych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹, 3 i 4 k.p.c., z art. 99 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2, § 2 pkt 6 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Suma zwrotu została rozdzielona na powodów w częściach równych (zob. uchwałę SN z 16 listopada 2023 r., III CZP 54/23, OSNC 2024, nr 6, poz. 57).

[SOP]

(r.g.)